

KOP-
SAIMNIECĪBA
„KOCĒNI”

GAUJMALIETIS

Pārveidošanas sapulcei veltīts

1947. gada 23. decembris!!! - 1992. gada 26. februāris??

ATKAL UZ SLIEKŠŅA. Atpakaļ pa kopu kūts durvīm aizvest gotiņas, aizdzīt aitas, aizbraukt zirgus. Atpakaļ? Kurā sētā, kurā ceļā un kurā laikā?

Vai 1947. gada 23. decembrī? Cik no šodienas kop-saimniecības "Kocēni" cilvēkiem šo kolhoza "Gaujmalieši" pirmo dibināšanas dienu vēl īsti atceras? Cik tur bija labprātības, cik ticības kaut kādai labākai dzīvošanai, kad Velta Golštei-ne no Murenieku mājām rakstīja pirmo iesniegumu:

"Griežos pie Jums ar lūgumu uzpemt mani Kocēnu pagasta jaundibināmā artelī par biedru, kurā no-došu savu saimniecību ar kustāmo un nekustāmo īpašumu pēc lauksaimniecības arteļa paraugstatutu pamata noteikumiem."

Re, cik gudri! Vienkārša zemiece pēkšņi zināja, kas ir artelis, kas ir paraugstatūti un kā vēlākos gados pa rublim vai piecītim dažādiem kopējiem svinību pasākumiem bija gatava likt kopējā saim-niekošanā visu savu saimniecības inventāru, lopi-nus. Un cik pēkšņi visi tā vienādi bija sākuši do-
Iesniegumi kā cūļu mātei pūkaini

cālēni. Jānis Rozentāls, Augusts Švalbe, Anna Iepiņa, Mīlija Tīlīņa, citi. Bet bija jau tā, ka pirms tās lielās gribēšanas tikt tajā kolhozā nākamais pirmais kolhoza priekšnieks Artūrs Mi-ķelsons kopā ar partorgu apbraukāja mājas un tā tad arī tie vienādie iesniegumi dzima. Par-torgam, kura vārds palicis puteļainos arhīvos, atmiņa bija pietiekami laba, lai atcerētos, ko vienā mājā rakstīšanai diktējis un kā ir jā-raksta nākamajā. Kas toreiz brauca vēl līdzi abiem galvenajiem kolhoza organizētājiem, par to vēsture klusē. Kad 23. decembrī visi pulcē-
tās uz dibināšanas sapulci "Rijniekos", ne-vienam jau otra rakstītais netika rādīts un par kopējo vienprātīgo domāšanu varēja tikai no-
jaust.

"Redzēdami pirmos panākumus un gribu, 1948. gadā "Gaujmaliešos" iestājās A. Eglīte, O. Brūve-re, I. un E. Upiši, E. Skraustiņa, M. Širante, A. Endzelis, A. Butkēviča, J. Abelītis, J. Nikitina, J. Skroderis un citi," raksta vēsture. Bet pirmo panākumiem, kas patiešām tika vei-doti ne ar darbu vien, blakus bija nodoti

ES TEV, KAIMIŅ, TEIKŠU TĀ, LABI MŪSU KOLHOZĀ:

GAN AR DZIESMU,
ESAM

GAN AR DARBU
P I R M I E

R A J O

N Ā ...

ES TICU MUMS

REIZ DĀRZIŅŠ BŪS,

KUR ZIEDĒS VIEN ROZES

UN NESĀPĒS SIERDS, TUR PUTNIŅI

DZIEDĀS PAR SAULAINU DIENU,

PATS TĒTIŅŠ pats

g ā d ā s MUMS

M A I Z I un

P I E N U ...

Ur .. RĀ!

K O L H O Z Ā
"UZ PRIEKŠU"
V I S S I E T

L A K A P T A

VEČI RAUJ TIK IEKŠĀ,

VEČAS - TENKAS MAĻ, IK UZ JAUNU GADU-

SLIKTS TAS BIJ VAI LABS -

LAI NAV JĀCIEŠĀS BADU,

KATRAM IZNĀK

Ā N A B S!

LŪK, TĀ

VĒRĀS,

PĒRKONS

KUR LAI TĒGAD

DRAUDZIŅĀ, KAM NAV

VAI TIE

VĀRTI

VAĻĀ

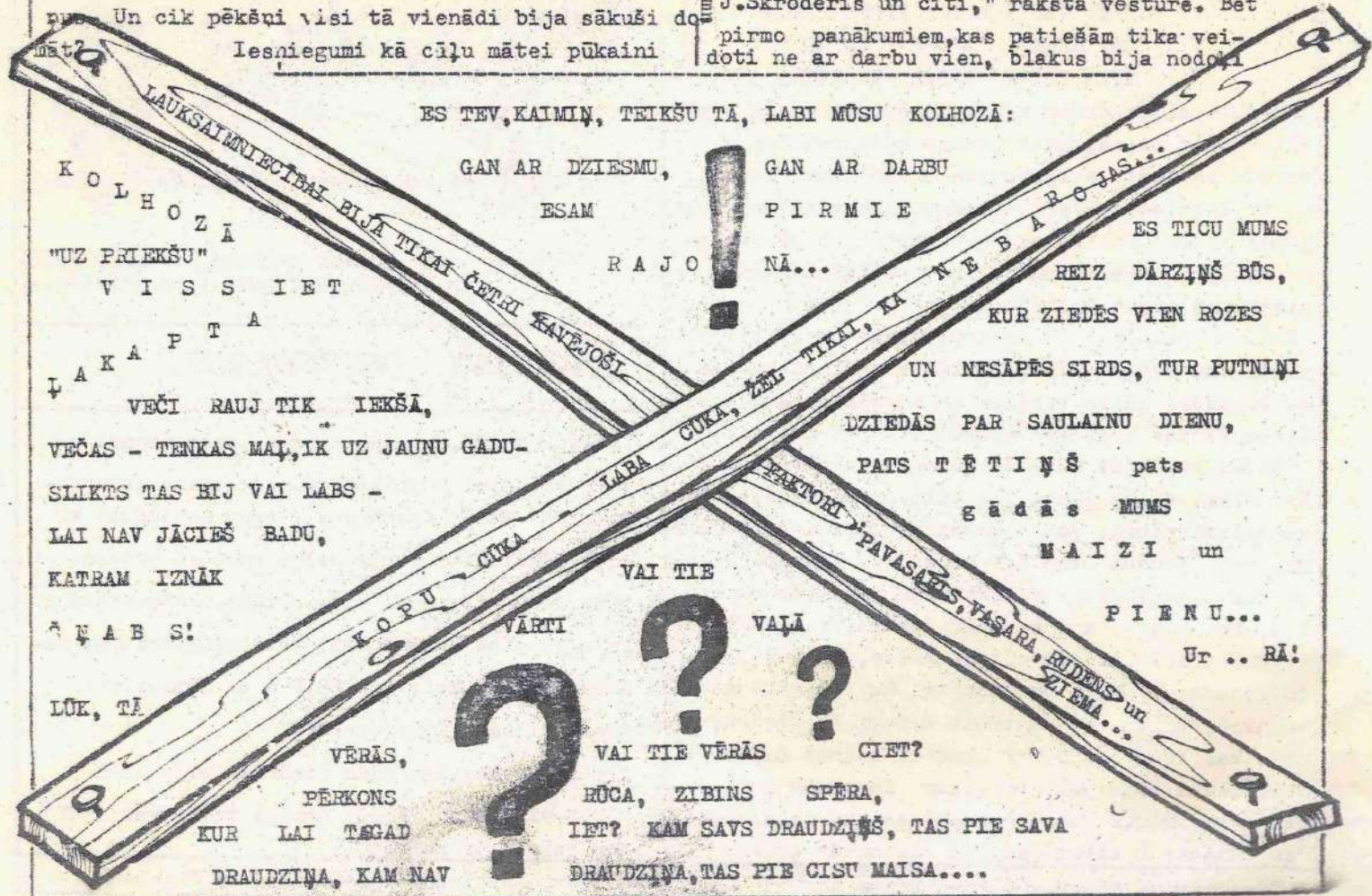
VAI TIE VĒRĀS

CIET?

BŪCA, ZIBINS SPĒRA,

IET? KAM SAVS DRAUDZIŅŠ, TAS PIE SAVA

DRAUDZIŅĀ, TAS PIE CĪSU MAISA....

(Sākums 1. lpp.)
Toreizējā valsts no individuālā saimniekotāja mācēja paprasīt tādus nodokļus, ka citur nekur nevarēja sprukt. Vai nu kolhozā, vai arī uz nabagnāju (kuras nebija).

Vēlāk gan izrādījās, ka ir vēl trešais ceļš - pierdzes apgūšana kolhozu dzīves celtniecībā PSRS attāļajos apgabalos. 1949. gads kļuva par vienlaidus kolektīvizācijas un visu atlikušo zemnieku vienāddomāšanas izpausmes un triumpfa gadu.

Un kas nu tadā vienādā un skaidrā gribēšanā "Gaujmalietis" vairs par laikmetīgu vārdu? Visi pēkšpi lēma, pat lūdza atļauju (ne jau kurai katrai saimniecībai šādu atļauju deva) saukties ģeogrāfiskā vārdā. Tā paša gada martā kaimiņi bija pamanījuši, ka sācijas īstais dzīves pavasaris un savu saimniecību sauca par "Pavasari", vēl citi pēkšpi sparīgi gribēja strādāt un sāka saukties par "Darba sparū". Acīmredzot budži dažviet vēl bija palikuši pie teikšanas, kad kopidejas apmīdzētām saimniecībām deva tādus buržuāzistiskā nacionālisma caurstrāvētus, nevienam kārtīgam kolhozniekam īsti nesaprotamus vārdus kā "Imanta" un "Zilaiskalns". Labi vien, ka šādi vārdi ar laiku izgaisa, ieplūda visupārvarošajā ģeogrāfijā...

UZ MASKAVU BRAUC JĀNIS, ANNA,
TIEK VESTA LIELA PIENA KANNA,
LAI KREMLĪ JOSIFS STALĪNS ZINA:
MUMS DZĪVE LABĀKA KĀ ĶĪNĀ...

Nu, patiesi, panākumi bija. Kocēnieši prata strādāt. Toreiz teica, pateicoties kolhozam. Tagad varētu secināt: neskatoties uz kolhozu. Tāds nu ir latviešu cilvēks - izķepurosies no jebkuras ķēpas. Izķepurosies ar savu darbu, ar personisko gotiņu, ar siltumnīcu, ar tulpītēm, ar narcisēm, ar sugas bullīti...

Fui! Ne jau par to kolhozs kļūst par Vissavienības lauksaimniecības izstādes dalībnieku, ved no Maskavas mājās vieglās un smagās automašīnas, kinoiekārtas, raidaparātūru...

ŠAJOS raibajos KOLHOZA gados - cilvēku mūži. Var tikai zīlēt, kādi tie būtu izveidojušies bez kopsaimniecības. Ļoti iespējams, ka daudz bagātāki. Bet "Kocēni" trūcīgi nekad nav bijuši. Vienmēr ir iznācis, ko valdībām un partijām nomakāt, bet pašiem arī kas pāri palicis... Un taisni vai traki, ka tik cītīgi krāts, būvēts, veidots, celts, gādāts un taupīts. Nu, pārveidošanās sapulcē, taisni vai getavie kreņķi, kā tik daudz mantības sadalīt. Citur, kur tā katras daļas skaitīšana tāda pakāpākā, kur kopmanta arī no jauna nav necik iekrāta, sapulces jau galā, pajas jau zināmas (citam par tām jau nauda ķešā),

vecās saimniecības vadība nogāzta, jauna nav ievēlēta... Kocēniešiem nu viss tikai vēl lēmams...

Acīmredzot par visvērtīgāko vispirms.

Lūk, 1967. gadā kolhozam mūžīgā glābšanā piešķir Lielās Oktobra Sociālistiskās revolūcijas piemiņas karogu. Droši vien ar balsošanu ir jāizlemj tā turpmākais liktenis. Vai gan toreizējie piešķirēji un sapēmēji varēja paredzēt, ka tā mūžība šobeiz izrādīsies tik īsa...

Katrā ziņā steigšus jātiek skaidrībā, kam pieres pussabrukušie šķūpi, minerālmēslu noliktavas un daudzas citas nesakoņas vietas. Līdzšinējo pārveidoto saimniecību labākā lietišķā pieredze rāda, ka to visu lieliski var atstāt pagastam. Vai Vides komiteja vai vēl kāda inspekcija par visu to var likt maksāt. Bet kāpēc gan nākamajiem privārsaimniekiem jāatbild par stānātiskā laika grēkiem?

Paliek taču tik un tā diezgan daudz mantas, ko steigšus vajag dalīt: fermas, tehnika, automašīnas, būves, pagrabi, cehi, lopīpi...

NEZVIEDZ, NEZVIEDZ, KUMELIŅ,
STALLĪ STĀVĒDAMS,
DRĪZ TU BŪSI SAIMNIEKAM,
TAS PIE DARBA TEVI LIKS...

ZIRGS:- Gribu palikt kolhozā. Tur manū ķēvišu bariņš, tur mana labā dzīvīte...

Der vēl padomāt.

KOPĪGĀ SAIMNIEKOŠANA pērn tomēr izrādījies vēl samērā veiksmīga. 1991. gadu, atvadoties no vecās dzīvošanas, esam noslēguši ar 4775 tūkstošiem rubļu peļņu un 66,4 procentiem rentabilitāti. Visaugstākā rentabilitāte ir augkopībā - 274%, bet zema rūpnieciskās ražošanas produkcijai - 68,8% un lopkopības produkcijai - 47 procenti.

Kopējie realizācijas ienākumi bija 11881 tūkstoši rubļu. Varbūt kopīgi tomēr vēl labi? Var dzīvot un pelnīt?